

**Oqaatsinut politikki pillugu Inatsisartut Inatsisissaattut siunnersuut
pillugu
Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap
ISUMALIUTISSIISUTAA
Inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq**

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit
Debora Kleist, Inuit Ataqtigiit
Andreas Uldum, Demokraatit
Malik Berthelsen, Siumut
Knud Kristiansen, Atassut

UKA09-mi ulloq 13. oktober 2009-mi siullermeerinerup kingorna inatsisissatut siunnersuut
Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap misissorpaa.

Inatsisissatut siunnersuutip imarisai

Inatsisissatut siunnersuut ulloq 21. juni 2009-mi Namminersornerup eqqunneqarneranut
atasutut isigineqassaaq, tamatumani kalaallisut oqaatsit pingaarneruinnaratik aammali
Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik oqaatsit atugaalerput.

Inatsisissatut siunnersuut arlalinnik siunertaqarpoq. Nunatsinni oqaatsinut politikip
ersarissunik tunngaveqarnissaa inatsisikkut qulakkeerneqassaaq. Tamatuma peqatigisaanik
kalaallisut oqaatsitta inuiaqatigiinni oqaaserineqartut, ilitsoqqussaralugu oqaatsit
oqaatsillu aappaattut atorneqarnerisa nukittorsarneqarnerattut inerisarneqarnerattullu
siunnersuut ilaatigut isigineqarpoq. Ilaatigullu marlunnik arlalinnillu oqaaseqarnerup
inuiaqatigiinni nukittoqutaanissaa kissaatigineqarpoq. Kiisalu oqaatsitigut akuunerulernissaq
inatsisikkut qulakkeerneqassaaq. Oqaatsitigut akuunerulernissamik paasinninneq pillugu
Naalakkersuisut ima allapput:

”Oqaatsitigut akuunerulernissamik oqarneq paasineqassaaq pineqartuni taakkunani pingasuni oqaatsitigut aporfiusartut peerniarnissaat inunnullu imm. I-imi taaneqartunut oqaasertusaanissap nukittorsarnissaa, innuttaasut inuiaqatigiinni peqataasinnaanerat pitsanngorsarniarlugu nunatsinnilu ataatsimoornermik misigisimaneq kinaassuserlu patajaallisarniarlugit”.

Kalaallisut oqaatsit Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik oqaasiunerat pisortanilu ingerlatsinermi atugaassasut inatsisikkut aalajangersarneqarpoq. Kiisalu kalaallit oqaasii sumiorpaluutinik pingaarnernik pingasunik pinnguuteqartut – tassa avanersuarmitut, tunumiutut aamma kitaamiutut. Kiisalu danskit oqaasii pisortatigut ingerlatsinermi atorneqarsinnaapput aammalu tuluit oqaasii allamiullu oqaasii allat pisariaqartitsineq malillugu atorneqarsinnaallutik.

Pisortat suliffeqarfiutaat pisortallu oqartussaasui tamarmik oqaatsinut politikiliussapput aammalu namminersorlutik ingerlatsisut qulinik amerlanernilluunniit sulisullit tamarmik oqaatsinut politikiliussapput. Oqaatsinut politiki sunik imaqassanersoq pillugu inatsimmi assersuusiortoqarpoq, aalajangersimasumillu piumasaqaateqartoqarnani. Kiisalu sulisup ilaatigut oqaatsinik ilinniarnissamut pisariaqartitsinera paasiniarlugu sulisitsisoq sulisunik ataasiakkaanik oqaloqateqartassaaq. Inatsimmi pisussaaffik malillugu oqaatsinut politikiliortoqangippat aammalu sulisunik ataasiakkaanik immikkut oqaloqateqarneq ingerlanneqangippat akiliisitsisoqarsinnaavoq.

Inatsimmi inuit pineqartut tassaapput Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartut tamarmik kalaallisut, danskisut oqaatsinilluunniit allanik oqalunnermik allanermillu ilinniarnissamik pisariaqartitsisut.

Inatsisip malinneqarneranik oqartussaasutut nakkutilliisussat tassaapput Naalakkersuisut, nakkutilliinerulli tamatuma Namminersorlutik Oqartussat ataanni oqartussaasumut allamut tunniunnissaanut Naalakkersuisut inatsisikkut piginnaatinneqarput.

Inatsisissatut siunnersuut tunngaviusumik inatsisaavoq. Tassa imaappoq; nalinginnaasumik maleruaqqusat najoqqutarisassallu inatsimmi taamaallaat aalajangersarneqarput, taakkulu kingusinnerusukkut nalunaarusiornikkut erseqqinnerusumik aalajangersaavigineqassallutik.

Inatsisartuni siullermeerinermi inatsisissatut siunnersuummut isummernerit

Inatsisissatut siunnersuutit siullermeerneqarnerani Naalakkersuisut ima erseqqissaapput:

”Kalaallit oqaasii inuiaat kalaallit kulturikkut kinaassusiannut gitiusumik ilaapput. Taamaalillutik oqaatsit kulturimik atatitsisutut atuuffeqarput, ataavartitassaallutik, nukittorsagassaallutik ilutigisaanillu ineriartortitassaallutik”.

Kiisalu:

”Siunnersuummi pingaartoq tassaavoq, siunnersuut tassaangimmat oqaatsinut politikimik inaarutaasumik aalajangiinerup ersiutaa, akerlianilli tassaammat siunnersuutip matuma suliassaqarfiillu allat attuumassuteqartut iluanni ineriartortitseqqinnissamut tunaartarisassaq”.

Kiisalu siunnersuutip imarisai atuutsinneqalernissaalu pillugit innuttaasut susasaqartullu sukumiinerusumik ilisimatinneqarnissaat periarfissinniarlugu inatsisissatut siunnersuutip aappasaaneerneqarnissaa pingajussaaneerneqarnissaalu upernaakkut ataatsimiinnermut kinguartinneqassasut Naalakkersuisut kaammattuutigaat.

Inuit Ataqtigiit inatsisissatut siunnersuut ilassilluarpaat oqaatsillu assigiinngitsuunerat tamanit ataqqineqassasoq kissaatigineqartoq oqaatigalugu. Taamaattumik oqaatsinut politikimi inuiaqtigiinni peqataasut tamarmik eqqaamaneqarnissaat pisariaqartoq Inuit Ataqtigiit isumaqarput. Inatsisissatut siunnersuutip inunnut immikkoortunut pingasunut sammitinneqarneratigut siuliani taaneqartoq piviusunnngortinneqarsinnaasoq partii isumaqarpoq. Tassa imaappoq; inuit kalaallisut ilinniarnissamik pisariaqartitsisut kiisalu inuit danskisut tuluillunniit oqaasiinik ilinniarnissamik pisariaqartitsisut. Kiisalu kalaallit kulturiannik, oqaluttuarisaanerannik inuiaqtigiinnilu pissutsinik ilinniartinneqarnissamik pisariaqartitsisunut.

Kiisalu pisortat namminersortullu suliffeqarfiutaannut aningaasartuutaanngitsumik siunnersuut atuutsinneqalersinnaanerannik naatsorsuutiginninneq partiimit eqqarsarnartoqartinneqarpoq.

Kalaallit oqaasiinik nukittorsaaniarnermi ineriartortitsiniarnermilu anguniakkanik annertunerusunik inatsisissatut siunnersuutip imaqaannginnera ajuusaarutigigini **Siumup** oqaatigaa. Kalaallisut piginnaasaqalernissap kalaallisut oqalussinnaanngitsunut tamanut piumasaqaatinngortinneqarnissaa partiimit kissaatiginartinneqaralarpoq. Tamanna kalaallisut oqaaseqaanngitsut kalaallit oqaasiinik ilinniarnissamut pitsaanerpaanik periarfissinnerisigut aatsaat pisinnaasoq partiip erseqqissaatigaa. Tamatuma peqatigisaanik suliaqarfinni kalaallinik qaffasissumik ilinniagaqarsimasunik amigaateqarfiusuni danskit oqaasii atornerqarnerussasut partiip oqaatigaa.

Kiisalu pisortat namminersortullu oqartussaasuinit allagartalersuutit allakkallu danskisuinnaq allaqqanatik aammali kalaallisut allanneqarnissaat pillugu aalajangersakkanik inatsisissatut siunnersuutit imaqarnissaa partiimit kissaatigineqarpoq.

Kalaallisut oqaatsit nukittorsarneqarlutillu ineriartortinneqarnissaannik inatsisissatut siunnersuummi siunertarineqartup aammalu oqaatsit sorliit pingaarnertut atorineqarnissaannik namminersortutut suliffeqarfiutillit namminneq aalajangiisinaanerat imminnut assortuuttut **Demokraatit** tikkuarpaat. Kiisalu inatsit malinneqanngippat qanoq pineqaatissiisoqarsinnaanersoq erseqqissarneqassasoq kiisalu inatsimmik unioqqutitsinermi suliffeqarfik qanoq annertutigisumik akiliisinneqarsinnaanersoq paasissutissiissutigineqassasoq partiip kissaatigaa.

Kalaallit oqaasiisa nunatsinni pisortatigoortumik oqaasiunerat aalajangersarneqarmat nuannaarutigigini **Atassutip** oqaatigaa. Taamaaliornikkut kalaallisut ilinniarusussutsimik siuarsaaneq partiimit pingaartinneqarpoq. Tamatuma peqatigisaanik kalaallisut oqaaseqarlutillu allattartut kalaallisut pitsaanerusumik ilinniarnissamik aamma pisariaqartitsisut partiimit oqaatigineqarpoq. Pingaartumik allassimasut kukkuneqarpallaartut partiimit isigineqarput. Allamiut oqaasiinik piginnaasaqalernissaq eqqarsaatigalugu partiip neriutigaa tamatumunnga periarfissat inatsisikkut nukittorsarneqassasut.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Ataatsimiititaliap aallarniutigalugu oqaatigissavaa inatsisissatut siunnersuummi siunertarineqartut Inatsisartuni partiinit tamanit taparserneqarmata ataatsimiititaliamilu suliarineqarnissaa inassutigineqarluni.

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliaasimasup isumaqatigiittup aalajangiiffigisassatut siunnersuummut matumani kinguliani allassimasumut isumaliutissiissummini kaammattuutai ilumoorfigalugit Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuut suliarisimagaat ataatsimiititaliap takusinnaavaa:

”Aallaavittut isigalugu kialuunniit nunatsinniittup kalaallit, danskit tuvuillu oqaasii atorlugit oqalunnikkut inuiaqatigiinni akuunerulersinnissaanut, kiisalu kalaallit kulturiannik inuiaqatigiinnillu paasinnittaatsimik ilinniartinneqarnissaanut Naalakkersuisut siunnersuuteqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut”.

Kalaallisut oqaatsit inuiaqatigiinni oqaaserineqartutut qulakkeerneqarnissaannik inatsisissatut siunnersuummi siunertarineqartoq ataatsimiititaliamit tamakkiisumik taperserneqarpoq. Aammattaaq oqaatsinik allalinnik piginnaasaqalernissaq inatsisissatut siunnersuummi pingaartinneqarmat ataatsimiititaliamit pitsaasutut isigineqarpoq. Nunarsuarmioqataavugut, taamaattumillu oqaatsinik arlalinnik piginnaasaqarnissaq pisariaqarluni. Minnerunngitsumik ilinniartitaaneq eqqarsaatigalugu, tassa ilinniagaqartoq oqaatsinik arlalinnik piginnaasaqanngippat meeqqat atuarfiata saniatigut ilinniartitaanerit arlallit ingerlanneqarsinnaanngimmata.

Ataatsimiititaliap inatsisissatut siunnersuummik suliarinninneranut atatillugu ataatsimiinnerit

Inatsisissatut siunnersuutip ataatsimiititaliamit suliarineqarneranut atatillugu Nukissiorfiit, TELE, IMAK, Oqaasileriffik Naalakkersuisunullu ilaasortaq Mimi Karlsen ataatsimiititaliamit ataatsimeeqatigineqarpoq aammalu Naalakkersuisut oqaatsit pillugit isumasioqatigiissitsinerat peqataaffigineqarluni. Kiisalu 2009-mi 2010-milu ataatsimiititaliap arlaleriarluni ataatsimiittarnerini inatsisissatut siunnersuut suliarineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuutip tusarniaassutiginera

Siunnersuut ulloq 22. januarimit 20. februar 2009-mut tusarniaassutigineqarpoq. Tusarniaanermi akissutit tamarmik ilisarnaatigaat inatsisissatut siunnersuummut tunngaviusumik tapersiineq. Tusarniaanermut akissutini inatsimmik ilusilersuinnermut atatillugu kaammattuutit Naalakkersuisunit malinneqarsimasut ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq, tassunga ilaallutik nakkutilliineq, pineqaatissiisutit naammagittaalliorfissallu pillugit aalajangersakkat nutaat.

Oqaatsinut politikki

Oqaatsinut politikki piomasaaqatit eqqarsaatigalugit siunnersuut maannatut iluseqartilluni naammangitsoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Oqaatsinut politikki sunniuteqassappat suliffeqarfanni tamanit iserfigineqarsinnaasuni ussassaarutit allagartalersuutillu danskisuinnaq allaqqasut aamma kalaallisut allassimasariaqarput – illuatungaanullu.

Tamatuma saniatigut suliffeqarfiit ingerlatseqatigiiffiillu allakkatigut saffiginnissummini innuttaasup oqaatsit atugai atoqqullugit innuttaasut peqqusinnaanerannik aalajangersakkanik maleruagassiisunik aalajangersaanissamut periarfissat Naalakkersuisunit nalilerneqartariaqartut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Tamanna pissutsit aalajangersimasut eqqarsaatigalugit aammalu Europami inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissummi, nunani tamalaani ikinnerussuteqartut illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiissummi, Inatsisini Tunngaviusuni kiffaanngissuseqarnissamut piginnaatitaaffinni, Nunat Peqatigiit oqaatsit pillugit isumaqatigiissutaanni, Nunani Avannarlerni oqaatsit pillugit

isumaqatigiisummi aammalu inuit ataasiakkaat kiffaanngissuseqarlutik inuussutissarsiornermik ingerlatsisinnaaneranni tunngavissat eqqarsaatigalugit.

Taamaattumik pingajussaaneerinissaq sioqqullugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiusseqqullugit Naalackersuisut ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit qinnuigineqarput, taamaalilluni inatsisissatut siunnersuutip pingajussaaneerseqarnissaanut suliarinninnermini taassuminnga ataatsimiititaliaq ilanngussisinnaaqullugu.

Nakkutilliineq, pineqaatissiissutit naammagittaalliorfissallu

Siunnersuummi kapitali 4-mi nakkutilliineq, pineqaatissiissutit naammagittaalliorfissallu ataatsimiititaliamit sukumiisumik oqaluuserineqarput. Inatsisissatut siunnersuutip pingajussaaneerseqannginnerani inatsit malinneqanngippat pineqaatissiissutit sorliit atuutsinneqarsinnaanersut erseqqissaatigineqassasoq kiisalu inatsimmik unioqqutitsinermi suliffeqarfiup qanoq annertutigisumik akiliisinneqarsinnaanera paassissutissiissutigineqassasoq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Taakku pillugit Naalackersuisunit paassissutissat erseqqinnerusut piaartumik tiguineqarnissaat ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa, taakku pingajussaaneerinissamut ataatsimiititaliap isumaliutissiissutissaanut ilanngunneqarnissaat siunertaralugu.

Tusagassiorfitsigut oqaatigineqartut

Kiisalu oqaatsit nipilersornermut, atuakkiornermut allatsigullu eqqumiitsuliornermut tunngassutillit tusagassiuutit aqutigalugit innuttaasunut anngunneqartut aamma inatsimmut ilaatinneqartariaqarnersut pillugu maanna oqallinnermut atatillugu Naalackersuisunut ilaasorta q nassuiaateqartariaqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Inatsimmut nassuiaatini Naalackersuisut ima allammata ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq:

”Oqaatsit pillugit politikkeqarnissamik piunasaqaat pisortanit suliffeqarfinnullu tamanit naammassineqassaaq, aningaasatigut killiliussaareersut iluanni”.

Tamannalu ima itisiliiffigaat:

”Oqaasertusarsinnaatitaanerup inatsimmi aalajangersarneqarnissaa naapertuussorineqarsimavoq, Naalackersuisulli suliffeqarnermi kattuffiit susassaqartullu

attuunmassutillit allat isumasioqatigalugit pisinnaatitaanerup taassuma piviunngortinneqarnissaa pillugu malittarisassiornissamut aalajangersaasussannngortinneqarlutik. Taamaattumik oqaasertusarnissamut inatsisitigut pisinnaatitaaffik taanna namminermini pisortanut allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu kinguneqassanngilaq.”

Namminersorlutik inuussutissarsiutilinnut aningaasaqarnikkut kingunerisassat eqqarsaatigalugit pisortanut aningaasaqarnikkut kingunerisassat pillugit immikkoortoq Naalakkersuisut innersuussutigaa.

Tunngavissat pigineqartut tunngavigalugit ataatsimiititaliap qularaa inatsisissatut siunnersuummik atuutsitsilerneq pisortat namminersortullu ingerlatsiviinut aningaasaqarnikkut kinguneqassanngitsoq. Inatsisissatut siunnersuut piviunngortinneqarpat namminersorlutik ingerlatsivinnut aningaasaqarnikkut kingunerisassat Naalakkersuisut suliffeqarnermilu illuatungeriit akornanni erseqqinnerusumik isumaqatigiinniartoqareerneratigut aatsaat paasineqarsinnaasut tunngaviummik isigalugu oqaatigineqarsinnaagaluartoq, tamanna ima isumaqanngilaq siunnersuut aningaasaqarnikkut *kinguneqanngilluinnassasoq*. Kingunerisassat taakku qulaajarniarneqannginnerat akisussaassuseqartumik iliornersorinangilaq. Pisortat ingerlatsivii eqqarsaatigalugit siunnersuutip atuutsinneqalernera aningaasaqarnikkut allaffissornikkut atuiffiusariaqassaaq – atugassat taakku iliuusissanit suliniutinillu allanit tiguneqartariaqassapput. Taamaattumik siunnersuutip atuutsinneqalernera atugassiissutaareersut iluanni ingerlanneqassasoq oqaatigiinnarneqarmat tamakkiisuunngilaq. Oqaatsit pillugit isumasioqatigiinnermi illuatungeriinnillu susasaqartunik ataatsimiititaliap ataatsimeeqateqarnerani isuma tamanna aamma aninneqarpoq. Soorluttaaq tamanna tusarniaanermi akissutini arlalinni oqaatigineqartoq. Taamatut isummernermit tunngavigineqarpoq inatsisissatut siunnersuut takussutissaannartut politikerineqassanngippat inatsisissatut siunnersuummik piviunngortitsineq aningaasartaqanngitsumik ingerlanneqarsinnaanngimmat.

Taamaattumik inatsisitigut piginnaatitsissutit pisortat namminersortullu ingerlatsiviini qaqugu, qanoq aammalu aningaasaqarnikkut qanoq kinguneqartumik Naalakkersuisunit atornerarlarsaarnersut itisiliivigeqqullugu aappassaaneerinnermit akissuteqaammi ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut qinnutigissavaa. Kiisalu 2011-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik siunermut aningaasanik Naalakkersuisut immikkoortitsiniarnersut paasissutissiissutigineqassasoq ataatsimiititaliap periarfissaq manna iluatsillugu kissaatigaa.

29. april 2010

UPA2010/27
UKA2009/88

Siunnersuummi aningaasaqarnermut tunngasut sukumiisumik misissorneqarnissaa pingaaruteqartorujussuusoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taamaattumik Inatsisartut pingajussaaneerinissaanut ilassutitut isumaliutissiisummi pissutsit tamakku immikkut misissorneqarnissaat ataatsimiititaliap kissaatigaa, taamaattumillu siunnersuutip Inatsisartunit aappassaaneerpeqarnerani Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliamit suliarineqaqqinnissaa innersuussutigineqassasoq siunnersuutigineqarpoq.

Inassuteqaatit

Siunnersuummut tapersiigallarnini oqaatigalugu siunnersuut Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliamit suliareqqitassanngorlugu innersuunneqassasoq ataatsimiititaliap inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Harald Bianco

Debora Kleist

Andreas Uldum

29. april 2010

UPA2010/27
UKA2009/88

Malik Berthelsen

Knud Kristiansen